

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano's pošiljanjem na doma za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oglasila se plačuje od peterostopne petiti-vrste po 12 h, če se oglasila tiska enkrat, po 10 h, če se tiska dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravištvo je v Knafovih ulicah št. 5. in sicer uredništvo v I. nadstr., upravištvo pa v pritličju. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oglasila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Technik“.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravištva telefon št. 85.

Občni zbor Narodne tiskarne.

V ponedeljek, dne 25. marca 1907, občni zbor Narodne tiskarne ni mogel zborovati, ker je bilo po pravih premalo delničarjev udeleženi.

Zato se skliče nov

občni zbor

delniškega društva

Narodne tiskarne

na dan 7. aprila 1907

ob 11. uri dopoldne

v hiši Narodne tiskarne

z istim, za občni zbor dne 25. marca 1907 določenim dnevnim redom, s pristavkom, da po §. 17. društvenih pravil ta novo sklicani občni zbor veljavno sklepa brez ozira na število navzočih delničarjev in na število od njih zastopanih glasov.

Upravni odbor Narodne tiskarne.

Kristanova kandidatura.

Pri tem ne mislimo na Etbin Kristanovo kandidaturu za državni zbor, niti v Ljubljani, niti na Koroškem, da bi lahko na obe ti kandidaturi mislili, ker je vsekakor čudno, če narodno-napredna stranka na enem in istem mestu, to je v Ljubljani Kristana poljublja, potem pa zopet pobija. Pa tudi na Koroškem bi lahko mislili, kjer je sodrug Kristan kandidat, in sicer v jasnem namenu, da bi odjedel Slovence edini mandat, kateri jim je po klaverni volilni reformi mogel.

A vzlic temu imamo v mislih zgolj le Kristanovo kandidaturu v mestni svet ljubljanski. Ker nismo uradno glasilo narodno-napredne stranke, prisojamo si pravico tuintam izreči kako kritiko. Na volilnem shodu v Ljubljani je dr. Triller proklamiral kandidaturu g. Etbina Kristana, ki je

najstrupenejši sovražnik takomimovane buržoazije, ki bi slovenskega meščana najraje v žlici vode vtopil, za mestni zbor ljubljanski ter zahteval od narodno-naprednih volilcev, da naj ga volijo v tretjem razredu. Odkrito povemo, da smo se malo čudili, ko smo čuli o ti kandidaturi. Čudili z ozirom na preteklost naše stranke in na njen značaj, kateri ji prepoveduje, tudi iz dalje koketirati s tistimi za človeško družbo nevarnimi načeli, katere zastopa g. Kristan! Se bolj pa smo se čudili utemeljevanju te kandidature. Dr. Triller je urbi et orbi pripovedoval, da je prišlo do te kandidature vsled kompromisa, ki se je sklenil med narodno-napredno stranko in med socialnimi demokrati. Obseg tega kompromisa pa je bil, da se obe stranki pri slučajnih ožjih volitvah za državni zbor podpirati. Vzemimo, da je bil res sklenjen tak kompromis, potem je bilo več kot nediplomatično, tako stvar na javni zvon obešati! Danes pa je doganano, da se kompromis v resnici ni sklenil. S prirojeno strupenostjo pobijajo socialci dr. Trillerja in kompromis, za katerega ima dr. Triller sam odgovornost nositi. Pri socialcih pa se naj zahvali za vse tiste insulte, s katerimi ga danes obkladajo! Da tudi klerikalci vtikajo svoje prste v to mlako, je naravno, ker je danes gotovo, da je prišlo vodstvo narodno-napredne stranke z omenjeno kandidaturu v jako neprijeten položaj. Nesreča je hotela, da je bila Kristanova kandidatura premalo premišljena, o njenem utemeljevanju se pa sploh nič mislilo ni! In sedaj se norčujejo iz narodno-napredne stranke tako klerikalci, kakor socialci! In marsikdo je na svetu, ki mora pripoznati, da to norčevanje ni brez podlage. Naj si je že kakor hoče: take stvari bi se po našem mnenju ne smele ponavljati! V drugem pa je treba premisljati, se li ta slučaj ne da popraviti. Mi nismo proti temu, da pri ti ali oni ožji volitvi volimo s socialci; vsaj se je včasih tudi kle-

rikalna stranka združila z njimi. Nekaj pa je, kar moramo naglasiti: pri takih slučajih moramo varovati decorum svoje stranke! Nikdar ne smemo pozabiti, da smo v svojem jedru meščanska, ali — da govorimo brez ovinkov — buržoazijska stranka. In kot taki nam je absolutno nemogoče, da bi se kdaj metali za socialno-demokratsko stranko. Obžalovaje pa moramo pripoznati, da je Kristanova kandidatura preklicano podobna metanju narodno-napredne stranke za internacionalno socialno-demokracijo! Pri tem pa upamo, da se da cela zadeva še popraviti. Kdor ima moč, da jo popravi, naj ne spi, nasprotno, naj stori svojo dolžnost!

—R.

Ricmanje.

Iz Ricmanj, 23. marca.

Skoro neverjetne vesti nam dohajajo. Nedavno tega je famozni Ante Jakić iz Trsta poskušal ricmanjskega župana Berdona ujeti v znanjskega škofa dr. Nagla oziroma Rima. Ponujal mu je za Ricmanje-Log slovensko liturgijo duhovnika-glagoljaša in samostojno župnijo s pogojem, da se vrnejo pod tržaškega škofa Nagla in umaknejo pri okrajnem glavarstvu svoje izstopne izjave.

Toda mož je dobil tak odgovor, da mu je kar sape zmanjkalo in da jo je hitro pobrisal iz Ricmanj. Maščeval pa se je ta častivredni emisar, sedaj v službi škofijskega ordinarijata tržaškega, prej agitator za pravoslavlje, na ta način, da je v svojem listu „Slavenska Misao“ z dne 10. marca t. l. Ricmanjce opljuval, češ, da nečje iz rok blagega škofa Nagla sprejeti slovanske liturgije in duhovnika-glagoljaša in to iz same trme in iz samega kljubovanja.

Grozi jim tudi, da se bode ves slovanski svet sedaj od Ricmanjcev obrnil, ker njim ne gre za slovansko bogoslužje temveč le za svojevlastnost. Končno jim pa še obeta, da se zlasti Rusi ne bodo več brigali za

Ricmanjce, če hočejo sedaj iz trmoglavosti in koristolovstva prestopiti v pravoslavlje. Rusi baje ne želijo, da bi Jugoslovani od katoliške cerkve prestopili na pravoslavlje in radi tega roti gospodine Ante Jakić Ricmanjce, da naj gredo nazaj pod škofa Nagla in pod rimskokatoliški jarem.

Ali ni to presmešno, če emisar Ante Jakić danes agitira za rimsko-katoliškega škofa, dočim se je prej boril za pravoslavno cerkev in je že davno kot katoliški duhovnik suspendiran. Tako se spreminjajo časi in nazori raznih emisarjev.

Da je ta človek inspiriran od tržaškega škofijskega, je tako jasno, da ne more nihče o tem dvomiti. Vsakdo mora sklepati, da je Jakić le po posebnem naročilu, ne pa iz lastnega nagiba skušal vloviti Ricmanjce na rimski lep in hotel dobiti izjavo od župana.

Opravil seveda ni ničesar, kajti on se sploh ni izkazal, da je pooblaščen, niti v čigavem imenu hoče skleniti kake poravnave.

Župan Berdon je odločno odklonil Jakićeve širokoustne ponudbe in ga odpravil tja, od koder je prišel.

Čudno je samo to, da razni jugoslovanski časopisi poročajo, da je ricmanjsko vprašanje rešeno v prilog Ricmanjcev, dočim ti niti besedice o kakih rešitvi ne vedo. Iz tega se da sklepati, da nekdo namenoma trosi laži med svet, samo da bi opisal škofa Nagla kot dobrotnika Ricmanjcev in ga postavil pred javnostjo v lepo luč, Ricmanjce pa očrnil.

Ricmanjci pa izjavljajo, da so vsa poročila o rešitvi šest let trajajočega verskega vprašanja gola neresnica, ki se prav nalašč razširja na škodo prizadetih Ricmanjcev. To-liko je pa gotovo, da se v Ricmanjih nihče tudi po takih zvijačah in lažeh ne bo dal prelestiti in da ostanejo Ricmanjci solidarni in trdni, kakor skala pri svojih opetovano storjenih sklepih. Če se jim ne dovoli pre-

stop na unijatski obred, potem je edina pot — pravoslavlje.

To je soglasni sklep, ki se bode v kratkem izvršil; potem naj se pa radujeta Rim in škof Nagl, če se bodo v Primorju radi trdovratnosti rimske cerkve ustanavljale in če bodo rasle pravoslavne občine.

V Ricmanjih doni od enega konca do drugega le en glas: nikdar več nazaj pod škofa Nagla, pa naj se zgodi kar hoče.

Prebivalstvo tega sela je vsled šestletnega boja za zakonito mu pristojno pravico že tako utrjeno, da ne bo nikoli več odjenalo od svojih zahtev in mirno prenašalo tudi nadalnje trpinčenje v zavesti, da mora končno priti do popolne zmage.

Čudno je pa to, da stikajo orožniki vedno po Ricmanjih, akoravno je vas miroljubna in poštena. Človek se mora le vprašati, niso-li orožniki vsled dobljenega ukaza naravnost nasprotniki Ricmanjcev. To se da sklepati iz marsikaterega dejstva.

Pred kakimi osmimi dnevi so orožniki proti g. županu Berdonu podali pri sodnji v Koprno ovadbo, češ, da je on kaplanu Ukmarju okna v kapelaniji pobil. To je že naravnost blazno, če orožništvo brez vsakega poudarka ovadži župana, da je kaplanu okna pobil, dočim prav župan ljudi miri, da ne poženejo tega vsiljevega in fanatičnega kaplana iz svoje vasi. Kaj takega se ne dogaja na vsem svetu, kakor v Ricmanjih in Bog znanj, koliko potov so orožniki s svojimi ovadbami že provzročili županu Berdonu.

Tudi na gori navedeno ovadbo je moral župan v Koper potovati in se kot obtoženec zagovarjati, ker so orožniki poročali, da je on sumljiv. Sodnik je bil pač bolj objektiv in je župana seveda oprostil.

Nastane pa vprašanje: kdo povrne županu vse stroške, zamudo časa in nepotrebna pota??? Ali so orožniki v Ricmanje postavljeni samo zato, da poštene ljudi prega-

LISTEK.

Gospodarski moment v svetovni politiki.

(Konec.)

V novejšem času vporabljajo države pri nastalih političnih konfliktih prav čisto gospodarske represalije, dočim se politično prijateljske države podpirajo medsebojno tudi glede gospodarskih vprašanj. Znano je, da je Nemčija opetovano zatvorila nemško borzo ruskim vrednostnim papirjem in da so Francozje okoli 1. 1890. vodili ljuto borzno vojno proti italijanski državni renti. Sedanjí, še trajajoči spor Avstro-Ogrske s Srbijo, ki hoče, odkar je zasedel prestol Peter Karagjorgjević, tudi politično hoditi svoja pota, je pripisovati zgolj okolnosti, da so se pri srbskih naročilih topov prerzle škodove tovarne v Plzinu. Sicer se je pa že tudi preje posluževala naša monarhija gospodarskih represalij napram Srbiji. Čim se je namreč hotela Srbija emancipirati političnega varuštva, so redno postale srbske, za uvoz

v našo monarhijo določene svinjne sumljive, da so bolne na kugi, kar je redno povzročilo, da se je meja zatvorila — la gnerre aux cochons. Svoječasno politično in gospodarsko odvisnost Srbije od naše države dokazujejo še danes oficialne kurzne notacije avstrijskih borz, v katerih se redno navajajo srbske srečke.

Sedaj nekoliko ohlajeno prijateljstvo Francije in Rusije, kakor tudi v zadnjem času izvedena sprememba zunanje politike v Italiji se dasta najboljšje čitati in zasledovati v kurzem listu pariške borze.

Strah pred vojno sili evropske države, da skušajo mirnim potom poravnati razne medsebojne difference. Pri tem je že takorekoč nastala navada, da mora poravnalne objekte, ki si jih države pri takšnih prilikah dajejo, prispevati tretja, za odpor nesposobna država.

L. 1902. so se razdelile turške severoafriške pokrajine v angleško, francosko in italijansko interesno sfero; to je povzročilo na konferenci v Algesirasu (l. 1906.), začasno poravnani spor med Francijo, ki se ji je prisodil vpliv

na dosedaj še neodvisno Marokansko, in med Nemčijo, ki je pri razdelitvi ostala praznih rok. Ta razdelitev severne Afrike je bila pravzaprav posledica tri leta preje med Anglijo in Francijo nastalega spora radi Fašode, ki je končala s tem, da se je Francija morala umakniti iz pokrajine, ležečih ob zgornjem Nilu.

V Afriki prikrajšana Nemčija se je skušala odškodovati z gospodarskimi uspehi v azijskih turških pokrajinah. Dejansko se tudi nahajata Mala Azija in Mezopotamija vsled železniških koncesij, ki jih je v teh deželah podelil sultan Nemčiji, gospodarsko pod nemškim gospodarstvom, ki je deloma omejeno samo s tem, da skuša Anglija osvojiti ozemlje ob ustju reke Šatel Arab v Perzijskem zalivu (Incident Kneit l. 1905.)

Perzijo samo, kjer sta se Rusija in Anglija dolgo borili za gospodarski in politični vpliv, so l. 1905. razdelili v severno (rusko) in južno (angleško) interesno sfero, s čimer se je odstranil eden izmed vzrokov za konflikte med imonovanima dvema velesilama.

* * *

Ta kratek pregled dogodkov zadnjih desetletij v svetovni politiki dokazuje eminentno važnost gospodarskih vprašanj v življenju narodov in kakor tu v velikem, tako se v našem narodu doigravajo isti dogodki v manjšem obsegu.

V državnih temeljnih zakonih nam zajamčena svoboda političnega napredka v okviru naše lastne narodnosti je povzročila, da se je deloma zboljšal tudi naš gospodarski položaj, kar se z zadoščenjem lahko opazuje zlasti v zadnjih letih.

Toda na tem polju je še mnogo dela; na Kranjskem samem, da ne govorim o drugih slovenskih pokrajinah, ki se v gospodarskem oziru žal še vedno skoro docela nahajajo v rokah tujecev ali tuje mislečih, je gospodarski vpliv le-teh še danes tako velik, da daleko nadkriljuje naravno mu pristojno važnost. Ne glede na najboljše fundirani in zato najvplivnejši denarni zavod je skoro vsa v deželi se nahajajoča industrija v rokah tujecev; da, celo razne panoge domače industrije so si tujeji umeli predrediti svoji službi, kar jim ne daje samo velikega gmojnega dobitka, marveč jim tudi zagotavlja dokaj

velik moralni vpliv na domače delavstvo, ki je gospodarsko docela odvisno od njih.

Tem žalostnim razmeram, ki kažejo, kakor smo že naglašali, v zadnjih letih znaten preokret na bolje, je mogoče odpomoči samo na ta način, da delujejo dosledno vsi naši na gospodarskem polju se trudeči narodnjaki z združenimi močmi in sicer na ta način, da snujejo industrijske in trgovinske delniške družbe, da organizirajo obrtno in kmetско posojilništvo na zdravi podlagi, da emancipujejo narodna zemljišča tujih hipotek i. t. d.

Gospodarsko gospodarstvo tujecev nas je predolgo tiščalo k tlom, da bi se ga mogli mahoma osvoboditi.

Treba bo nam torej še dolgo vrsto let delati iz vsemi silami, predno si bomo lahko rekli, da stojimo tudi gospodarsko na svojih nogah. In še le v tem slučaju, ako dosežemo to, bomo docela svobodni tudi v političnem oziru, zakaj predpogoj politične svobode je gospodarska neodvisnost.

Silvester Škerbine.

njajo in kujejo ovadbe protu županu Berdonu? Ali nimajo v celom okraju drugega posla?

Okrajno glavarstvo v Kopru bode pač končno moralo v interesu pravice in resnice čisto drugače postopati z Ricmanjci, ako neče v njihovih sreih zatreti vsake iskre zapiranja v javne oblasti in provzročiti tako nesrečo. Orožnikom treba dati navodila in pouka, da se morajo napram županu Berdonu povse primerno in dostojno vesti, sicer se bode spravila v javnost vsaka nepravilnost, ki se bo zgodila in svet naj potem sodi, kako se bičajo ti ubogi, a povsem pošteni in dobri ljudje v Ricmanjih.

Dne 19. t. m. na Jožefovo je bilo v Ricmanjih proščenje. Prišlo je do 10.000 gostov iz vseh bližnjih vasi, kakor tudi od daleč in iz Trsta. Nereda ni bilo nikakega in vse je bilo dobre volje in veselo, to pa tembolj, ker je dva dni poprej kaplan Ukmar na prižnici vzel slovo od nehalnih vernikov, ki ga nočejo poslušati.

Toliko za danes. Doslej je javnost ostala neobveščena o marsikateri stvari, zadevajoči ricmanjsko vprašanje, odslej pa ne bo več tako.

Deželni zbori.

Gradec, 24. marca. Včeraj je imel štajerski deželni zbor zadnjo sejo ter je dognal vse najnujnejše gradivo. Iz ponočne seje prejšnjega dne je izpopolniti poročilo sledeče: Sklenilo se je, ustanoviti v Feldbachu deželno hiralnico s stroški 600.000 K. Obenem se je deželnemu odboru naročilo, naj prouči do prihodnjega zasedanja vprašanje, kako bi se ustanavljale okrožne hiralnice. Posl. Vošnjak je predlagal izpopolnitev telefonskega omrežja na štajerskem. Posl. Rožkar se je pritoževal, ker se je neko obdobje v ptujskem okraju prisililo, da mora sprejemati nemške vloge, a priziv proti temu se ni rešil. — V včerajšnji seji je posl. grof Stürgkh najprej poročal o pokritju deželnega primanjkljaja v znesku 1.499.816 K. Potem je poročal posl. grof Lamberg o predlogu deželnega odbora, da se ustanovi slovenska kmetijska šola v St. Jurju ob Južni železnici, ako se izposluje od države 40% prispevek. V ta namen se dovoli deželnemu odboru 100.000 K kredita, da kupi od posestnika Pisanca posestvo za 50.000 K, da zgradi poslopje in nabavi vse druge potrebščine. Nato se je sprejela sprememba nekaterih točk občinskega volilnega reda. — Posl. dr. Kokoschinegg je predlagal v imenu političnega odseka, naj se odkloni volilna dolžnost. Posl. baron Rokitsky je edini podal minoritetni predlog, naj se uvede volilna dolžnost, toda predlog ni bil pravočasno prijavljen, vsled česar je bil odklonjen, sprejet pa je bil odsekov predlog, da se volilna dolžnost zavrže. — Nato se je začela debata o zboljšanju učiteljskih plač. Vsi govorniki so se zavzemali za učiteljstvo, le vodja klerikalcev posl. Hagenhofer je zahteval znižanje šolske dolžnosti na šest let. Izmed slovenskih poslancev se ni nobeden oglašil. Končno so bili sprejeti odskovi predlogi, (ki smo jih priobčili v soboto) s predlogom posl. Grösswanga, naj se za pomaknitev šol iz III. v II. plačilni razred dovoli 10.000 K. (Seveda bo to zopet le na korist nemškemu štajerju). — Za regulacijo potoka Hudinja pri Celju se je dovolilo 29.040 K, ki se vzamejo na posodo iz fonda za regulacijo Sotle. — Nadalje je bil sprejet predlog, da more deželni šolski svet tudi za upokojenimi učiteljskimi osebami nakazati v slučaju smrti pogrebščine 300 K, a pokojnine predletom 1901 vpokojenemu učitelju se zvišajo na 600 K. Končno se je na predlog posl. dr. Ploja dovolilo štirim posestnikom v bizeljski občini, katerim so napravili plazovi veliko škodo, 20.000 K podpore. — Nato je namestnik grof Clary odgodil zasedanje.

Trst, 24. marca. Snoči je imel deželni zbor 8. sejo. Prečital se je protest italijanske učiteljske zveze

proti obstoju italijanskega in hrvatskega oddelka na učiteljski v Kopru. Potem se je nadaljevala podrobna razprava o novem stavbnem redu za Trst. Zakonski načrt je bil sprejet. V torkovi seji se začne razpravljati o novi ustavi za mesto Trst. Da se more o tem razpravljati, mora biti navzočih tri četrtine vseh poslancev, a pritrditi mora dvetretjinska večina.

Linc, 24. marca. Deželni odbor je soglasno sprejel predlog zaradi ureditev razmerja z Ogrsko, nakar se je zasedanje odgodilo.

Praga, 24. marca. Klubovi na čelniki so sklenili, da se predlog za uvedbo volilne dolžnosti vsleg ugovora Mladočehov in radikalcev ne vzame v razpravo.

Deželnozborska volilna reforma na Češkem.

Praga, 24. marca. Minister Prade je povedal nekemu nemškemu dopisniku, da se skliče jeseni češki deželni zbor samo v ta namen, da reši volilno reformo. Ustanovi se nova delavska kurija, a ustanoviti se morajo tudi narodne kurije, tako, da bo imel deželni zbor štiri kurije: veleposestniško, delavsko, češko in nemško. Nemci pa morajo zahtevati tudi veto-pravico. Ker je namestništvo preobloženo, treba bo ustanoviti okrožne vlade.

Vihar v bolgarskem so-branju

Sofija 25. marca. Zaradi zakonskega načrta, s katerim bi se naj premenil tiskovni zakon, je prišlo v sobranju do spopadov. Ko je Kristov (Cankovist) ostro kritikoval načrt, skočil je vladni pristaš Jonov nadenj ter ga začel pretepati. Napadenemu so prihiteli na pomoč ostali opozicionalci. Seja se je morala med splošnim viharjem zaključiti. — Vlada je predložila sobranju zakonski načrt proti anarhističnim zločinom in proti javni varnosti. Osebe, ki izvršijo ali poskušajo atentat na kneza, prestolonaslednika, ministre, državne pravdnike, sodne uradnike ali vojaške poveljnike, pridejo pred vojno sodišče. V tajni seji se je ob protestu opozicije sklenilo, da se nabavi pri francoski tvrdki Creuzot za 25 milijonov frankov vojnega materiala.

Kmetijski panti na Rumunskem.

Černovice, 25. marca. Nemiri ob meji naraščajo. Ob cestah čakajo čete kmetov, ki begune pretepaajo in oropajo. Orožniki in vojaki simpatizirajo s puntarji.

Verpole-Rudesty so kmetije zavzeli, oropali in razdijali.

V Romanu so kmetije razdijali vilo Spothheimovo, posestnika so hudo ranili, njegovo ženo oskrnili, dva otroka pa umorili.

V Belegestiju so puntarji požgali trinajst hiš. Vojastvo je bilo preslabo. Zapovedujočega polkovnika Polzerja so kmetije potegnili s konja ter ga pretepli. Državnega pravdnika so napadli v njegovem stanovanju ter ga zvezali. Na pomoč je prišel nov bataljon vojakov, ki so streljali ter usmrtili sedem kmetov, ranili pa 16.

Bukarešt, 25. marca. Puntarji so napadli graščino Harliceni, ki je last rumunskega poslanca Parlogeanuja ter jo popolnoma opustošili. Najemnika Herško so nevarno ranili, njegovo ženo in hčer pa onečastili. — Kmetije zahtevajo med drugim tudi splošno volilno pravico. — Razširjajo se vesti, da nameravajo puntarji napasti tudi glavno mesto, kar bi niti ne bilo nemogoče, ker je večina vojaštva po deželi. Cela železniška proga Iokanj-Jassy je zasedena po vojaštvu. Tudi vse vlake spremljajo vojaki.

Nad Pascanyjem je proglašeno obsedno stanje. V tem okraju je 10.000 vojakov. Jassy je zasedlo 10.000 vojakov. Glavne ceste straži artiljerija. V okolici je zbranih 46.000 kmetijskih puntarjev. — Tudi v Romanu je proglašeno obsedno stanje.

V Grejudi so puntarji umorili graščaka Tarnoviana.

V Jassyju so se razširili tiskani pozivi, v katerih se vedenje kralja in vlade ostro napada. Pozive je izdal

državni pravdnik Taslav, ki je bil takoj odstavljen.

V Fenescu so kmetije proglasili republiko. Razdelili so njive in živino ter si postavili vlado.

V Valahiji je opustošenih 40 vasi.

V Galacu je bil velik spopad med kmeti in vojniki. Vojaki so ustrelili 25 puntarjev.

Po celi Moldaviji so nastavljeni novi prefekti. Vlada je odpravila svobodno kolportajo, češ, da časni-karska poročila punt podžigajo.

Vojni minister je mobiliziral pešpolke št. 4, 5, 6 in 2 ter lovske bataljone 2, 6 in 8. Vojastvo je oboroženo za vojsko ter čaka le ukaza, da odrine v Moldavijo.

Ministrstvo Cantacuzene je demisioniralo. Kralj je poveril voditelja liberalne stranke, Sturdzo, naj sestavi novo vlado.

Pobjedonoscev †

Petrograd 24. marca. Včeraj je umrl bivši vrhovni prokurator sv. sinoda Konstantin Petrovič Pobjedonoscev, ki je igral mnogo let najvažnejšo politično vlogo ter je največ pripomogel, da je moralo priti na Ruskem do krvavega prevrata. Dosegel je skoraj 80 leto. Največjo politično moč je imel za vlade cara Aleksandra III., kateremu je bil vzgojitelj. Pridobil je cara za znane ostre odredbe proti katolikom in protestantom, ker mu je bilo vedno geslo: absolutizem in pravoslavlje.

Vojna v centralni Ameriki.

London 25. marca. Nikaragvanci so porazili združene hondurske in san salvadorske čete ter zavzeli mesto Cholotea. Hondurski predsednik je pobegnil na ladji. Zasluduje ga več parnikov.

Dopisi.

Iz Novega mesta. (Zabavni večer Dolenjskega Sokola.) Dolenjski Sokol nam je že pri raznih prilikah pokazal svojo živahno delavnost. Zelo prijetno nas je pa iznenadil s svojim zabavnim večerom, ki ga je priredil v čitalnični dvorani 16. t. m. in ki se je ponovil dne 19. t. m. Tako lepe zabave in toliko prijetnega presenečenja že dolgo ni bilo v Novem mestu! Bil je pravi umetniški užitek. Zato pa tudi tako navdušen aplavz! To priznanje, ki ga je žel Sokol v teh večerih, mu bode bodrilo, da vztraja tudi naprej na začrtani poti. Spored zabavnega večera, ki se je priredil a la Ronacherjevi večeri in ki je zahteval mnogo igralske sposobnosti in umetniške razsodnosti, se je izvršil s popolnim uspehom, tako da moramo prirediteljem prav od srca čestitati. Vsa predstava je jasno pričala, da razpolaga Sokol v Novem mestu z izbornimi močmi, da uživa splošne simpatije in da se dajo na novomeškem odru uprizarjati stvari, ki bi se zdele marsikomu presmele in nemogoče. Spored se je pričel s Sokolsko alegorijo, veličastno sliko, ki je marsikoga ganila do solz. Na vzvišenem, lepo ovenčanem podnožju je stala dražestna Slovenija držev v desni stegnjeni roki palmovo vejico, v levi roki pa kraljičino žezlo. Pod njo se klanjata Slovenski narod s Sokolom. Skupina kaže Sokole v kroju in telovadni obleki. V osredju stoji Sokol zastavonosce s pobešeno zastavo, za katero ljubko stojita dva otroka, mladi Sokolček s čepico v povzdignjeni desni roki in njemu nasproti mlada Sokolica. Vso sliko popolnuje več Kranjcev in Kranjce v lepi narodni noži s avbami in pečami. Krasna slika je napravila mogočen vtisk in se je morala opetovano pokazati navdušenemu občinstvu. Umetniško dovršeni so bili potem mramornati kipi, ki so vzbujali mnogo presenečenja in občudovanja. Vsak se je divil krasnim podobam, ki so se iz črnega ozadja in ob bleščeči svetlobi zazidele kakor izklesane iz najfinejšega kararskega mramorja. Navdušenega aplavza ni hotelo biti konec in zopet in zopet se je moral vzdigniti zastor. Predstavljeni so se sledeči kipi: Apolon Belvederski, metalec diska, umirajoči Galeo in borilci. Sledeča točka je bila muzikalično humoristična scena „Black and White“. Nastopila sta dva salonska klovna, ki sta s svojim nastopom in svojim originalnim sviranjem žela mnogo smeha. Le škoda, da se je pri drugi predstavi pokvaril „stekleni instrument“, kar pa ni najmanjše motilo ne obeh umetnikov ne splošne zabave občinstva. Bučec smeh in gromoviti aplavz sta jih spremljala z odra. Kakor lahkokrili metaljčki

so prifrfrale potem na oder v krasnih, belih in vijoličasto bliščečih kostumih lahkonoge plesalke a la Barrisonove sestre. Bilo jih je pet, ki so proizvajale s petjem združen ples ob spremeljanju salonskega orkestra takolepo, da so na mah očarale občinstvo, staro in mlado. Gromoviti aplavz se ni hotel poleči, ko so te dražestne „les cinq Violletes“ absolvirale svoj umetni ples. Morale so ga vnovič in zopet ponoviti. — Mnogo zabave je napravil tudi „The great imitator“ brat Br. iz Ljubljane, ki je prav dobro oponašal in posnemal razno petje, ženske in otročje glasove, gramofon, napolitanec itd. Tudi s svojo komiko je dosegel mnogo uspeha, četudi so nas nekateri dovpti bolj spominjali na cirkuškega kakor na salonskega klovna. Po odmoru se je igrala šaljiva opereta „Ljubislav in Zvezdomila“, ki je spričo živahnega in naravnega igranja in spričo izvrstno pogojenih značajev doslega popoln uspeh. Igra sama na sebi nima nobenega jedra ali prepletena je z živahnimi konflikti in čudnimi slučajji in to ji je dalo vrednost za ta večer. Značaj postarane doktorja Smutnika, ki živi le za svoj poklic, je izborni pogodil naš komik g. K. v maski kakor tudi v igri. Nervozno soprogo, pred katero so imeli vsi strah, kar jih je bilo v hiši, je kaj naravno in dobro predstavljala gđc. R. P. In kaj naj rečem o varovanki Zvezdomili, gđc. K. in Ljubislavu g. O., sinu Slamice, ki je prišel tako čudnim potom snubit in ki se je slučajno na tako srečen način rešil dvojne smrtne nevarnosti? Oba sta igrala prav dobro. Ljubislav nam je ta večer prvič pokazal svoje igralske sposobnosti. Zelimo ga še večkrat videti na odru. Močno nam je ugajala hišna Gusti, gđc. Sch., ki je s svojo naravno igro in komiko žela mnogo uspeha in ki je s svojim kupletom o Janezih zadela v živo marsikatega Janeza. Le škoda, da je kot hišna brez cvenka ostala nazadnje brez Janeza in da se je morala zadovoljiti s „sreem izlecta“. Izvrstno je pogodil vlogo očeta Slamice g. A., kateremu gre tudi zasluga, da se je vsa igra izbornu igrala. Po predstavi se je vršila prosta zabava, pri kateri je sviral salonski orkester in pri kateri se je izrekla marsikatera navdušena beseda v prilog Sokolski ideji kakor tudi na čast Sokolu in njega starosti. Zasluga za uprizaritev zabavnega večera gre v prvi vrsti dičnemu starosti Dol. Sokola g. V., ki je napel vse sile in ki se ni ustrašil nobenih žrtv, da se je vprizoril večer s tako bogatim in lepim vspremem. Nič ne pretiravamo, ako trdimo, da bi se posamezne točke sporeda lahko uprizarile na vsakem odru velikega mesta. In s tem je dosti rečeno. K izrednemu uspehu predstave pa so poleg starosti in odbora največ pripomogli izborni orkester in oba aranžerja posameznih točk, kot baletni vodja in režiser g. A. in naš umetnik prof. G. Vsa čast pa tudi vsem drugim sodelavnikom, ki so na en ali drugi način pripomogli k tako lepi zabavi. Na zdar!

Slovenci, ustanovljajmo dijaška prenočišča!

Vsakdo ve, kako velikega pomena je za mladega človeka potovanje, bodisi da si gre ogledat lepote in zanimivosti sveta, ali pa da proučava na licu mesta krajevne razmere. Pred vsem pa je potrebno, da potuje dijak, ki ima za potovanje najlepšo priložnost in največje veselje ob počitnicah po svoji domovini, da si ogleda nje naravne krasote in da ob enem spozna gospodarske, narodnostne in kulturne razmere po raznih krajih. Tako lahko porabi dijak čas počitnic za primerno zabavo, ogleda si domačo zemljo in spozna narod, njegovo mišljenje in stanje po vseh pokrajinah svoje domovine.

To važnost so že zdavnaj spoznali Čehi, ki so v namen, da olajšajo dijakom potovanje, ustanovili po vseh občinah dijaška prenočišča. Dijak torej, ki hoče potovati, si lahko že doma sestavi pot, ki jo bo hodil od prenočišča do prenočišča. posebno pa je s tem omogočeno potovanje revnejšim dijakom. S prenočiščem, ki ga preskrbi občina v svojih ev. v šolskih prostorih ali pa naroden gostilničar v svoji hiši, je v zvezi tudi priprost obed in večerja za primerno ceno. Tudi pri nas se je že hotela vpeljati ta koristna institucija, žal da so se na poziv v „Slov. tehniku“ odzvali le nekateri domoljubni gostilničarji in hote irji. Po osebni intervenciji se je do zdaj ustanovilo okoli 40 prenočišč, največ po Goriškem. To pa ne zadostuje, ampak potrebno je, da je z dijaškimi prenočišči premežena cela slov. zemlja, da bo odprta mladini pot na vse strani.

„Akad. plan. krožek“ v Pragi se torej obrača tem potom na vse domoljube in prijatelje mladine, posebno na narodne gostilničarje in hotelirje ter na vse slovenske občine, da blagovolijo

odstopiti mal žket v svojih ali občinskih prostorih, ki naj bi bil med počitnicami na razpolago potujočim dijakom vseh slovenskih narodnostij.

Na Češkem je 400 prenočišč, na katerih je slovenski dijak, ki si hoče ogledati češko zemljo in narod, prav tako dobro če ne boljše sprejet, kakor češki. Naša lepa domovina bi vabila k sebi posebno hrvatsko in češko mladino, pokažimo tudi njim svojo slovansko gostoljubnost.

Prosimo torej vse one, ki hočejo pospeševati potovanje mladine med počitnicami, naj blagovolijo spopolniti priloženo dopisnico.

Na podlagi tega se sestavi seznam dijaških prenočišč, da si more po njih vsak napraviti načrt za svoje potovanje. Dijaki, ki se bodo posluževali dijaških prenočišč, se naj zgledajo pri „Akad. plan. krožku“, ki jim da legitimacijo, s katero se skazuje na prenočišču ter dobe obed in večerjo za določeno ceno. Želeti bi bilo seveda, da bi imela mladina v vsakem okraju takih prijateljev, ki bi ji prenočišče in drugo potrebno oskrbeli kolikor mogoče zastoj. Vse one prijatelje mladine, ki spoznajo veliki pomen naše akcije, prosimo za gnetno in moralno podporo.

Vse narodne gostilne in hoteli, ki se priglasijo, dobe napis z naslovom „dijaško prenočišče“, kar naj bo znak narodne hiše.

Dijaštvu priporočamo, da posreduje v svojem kraju in pri znanih, da se ustanovi tam dijaško prenočišče, ter pomaga nam izvršiti akcijo, ki je namenjena dijaštvu. Upamo, da slovenska javnost ne prezre našega poziva; zanašajoč se na prijatelje mladine in na naše narodne gostilne, upamo kar v najkrajšem času z njihovo pomočjo izdati seznam dijaških prenočišč ter omogočiti mladini potovanje že v teh počitnicah.

Posebno prosimo za podpiranje naše akcije zavedne nar. gostilničarje na naših obmejnih krajih, da si mladina lahko ogleda razmere na meji in da pride „svoj k svoemu“. Odprimo domovino svoji mladini, da jo bo znala ceniti in ljubiti, odprimo jo vsem slovanskim dijakom, ki bodo gotovo tudi v poznejših letih radi prihajali in lepi naš planinski svet.

O metalurgiji potom elektro-lize in o aluminometalurgiji.

Snoči je predaval v veliki dvorani „Mestnega doma“ vsenčilski profesor iz Zagreba, gosp. dr. Gustav Janeček, o metalurgiji potom elektro-lize in o aluminometalurgiji. Njegov asistent, zagrebški profesor gosp. Prešl je med predavanjem pokazal več zanimivih eksperimentov.

Metalurgija je znanost, ki uči, kako kovine nastajajo in iz česa sestojijo. Aluminometalurgija je pa veda, ki uči, kako se aluminij proizvaja.

Predavanje je bilo razdeljeno v dva dela. V prvem delu smo se predstavili za sto let nazaj in se čudili najnovejšim iznajdbam Paracelza in Lavoisierja. V onih dobah se je kemija šele razvijala, in lahko je bil kdo dober zdravnik, botanik, fizik in kemik, kar je sedaj izključeno, ker današnja razširjenost ved zahteva le specialiste.

Glasoviti zdravnik Philippus Aureolus P. Theophrastus Bombastus Paracelsus von Hohenheim je pri svojih eksperimentih nekoč polil železne opilke žveplene kisline (H_2SO_4). Pri tem se je začel razvijati plin, ki je pomešan z atmosferskim zrakom pri dotiki gorečega telesa eksploziral z velikim pokom. To je bil vodik, ki tvori pomešan z zrakom ali oksigenom pokalni plin. Popolnoma nepričakovano je odkril tudi Antoine Laurent Lavoisier z razgrajevanjem rdečega precipitata oksigen. Lavoisier je tudi mislil, da sestoji voda iz istih prvin kot pokalni plin, namreč H_2O , samo, da je voda spojitev obeh plinov. To je dokazal Volta z razkrojem vode s pomočjo elektro-lize, ko se na ta način voda razdeli v svoje sestavine.

Leta 1790. je Luigi Galvani, profesor anatomije v Bologni prikratk opazil, da se zabji kraki vselej skrčijo. Če se iz konduktorja električnega kolovrata v njih bližino napelje električna iskra. Na ta način je prišel Galvani do svoje animalske elektrike.

Volta pa je iznašel, da tudi dve raznovrstni kovini, če prideta v dotiko, proizvajata elektriko.

Ta odkritev je epohalna in mejniki med staro in novo vedo.

Odkar nam je znana ta elektrika, se je pričel velik preobrat v znanosti in industriji, stari kemični sistemi so se morali umakniti novim električnim sistemom.

Elektrometalurgija je stopila na mesto prejšnjih kompliciranih kemičnih procesov.

Že leta 1835. je Becquerel opisal pridobivanje srebra iz srebrnega nitrata ($AgNO_3$) s pomočjo elektro-lize, ali stvar se ni dosti upoštevala. Še le od leta 1877. se začenja upo-

raba elektrike za metalurgijo. Leta 1877. je namreč Cobley iznašel metodo direktnega pri loževanju metalov iz rudnin po elektrolizi. Sedaj pridobivamo na ta način čisti baker, cink, svinco, kobalt in aluminij.

Tudi aluminij je sedaj dobivajo vsled elektrolize iz njihovih raztopljenih kloridov. Za dobavo natrija (Na) se je izkazala uporaba dvojnega klorida najpripravnjše. Na podoben način se dobi iz spojin čisti kalij (Ca) in kalcij (K).

Najvažnejše je sedaj dobivanje aluminija, ker nam je šele elektrika naredila to znamenito prvo in kovino pristopno. Ne samo, da je sedaj veliko cenejši, tudi kvaliteta se je izboljšala, kar je neobhodno potrebno, ker že 2% silicija napravijo kovino krhko in za kovanje nesposobno.

Veliko zaslug za dobavo aluminija tem potem ima Sir Humphry Davy, angleški kemik, rojen 17. dec. 1778. v Pensance v Kornwallu. Leta 1801. je postal učitelj kemije na Royal Institutu v Londonu, l. 1812 je postal baron, l. 1820. predsednik Royal Society. Umrl je 29. maja leta 1829.

Aluminij dobivamo iz banksita in kriolita (Kryolith) (6 Na Fl, Al₂ Fl₃). Elektrolitične metode so tri, Davy jeva, Deville-jeva in Bunsenova.

V novejšem času je zaslovel aluminij tudi zaradi aluminometalurgije. Aluminij ima namreč lastnost, da segrevan z oksidom kake kovine dotično kovino desoksiduje in se sam zveže s prostim kisikom. Pri tem procesu se razvije velikanska vročina (do 4000° C), kakršne niti v električni peči ne dosežemo.

Na ta način dobivamo sedaj s pomočjo aluminometalurgije tudi čist mangan.

S tem predavanjem je zaključen prvi cikel predavanj zagrebških vseučilišnih profesorjev filozofske fakultete. Zaključil ga je dr. Janeček s kratkim govorom, v katerem se je v imenu univerzitetnega dekanata zagrebške filozofske fakultete zahvalil za vedno mnogobrojno poslušalstvo pri predavanjih. Nato je dejal: Srečna je bila misel „Akademije“, da so se otvorila ta predavanja, ki morejo Slovincem nadomestovati vseučilišče. Kakor so se Hrvati morali truditi za univerzo, tako se bo tudi Slovincem boriti zanjo. Vendar jo boste dobili, če bo z ljubeznijo do doma združeno tudi delo. Slovenski dijaki v tujini, ne pozabite domovine! M. N.-Č.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 26. marca.

— Klerikalci in visokošolci. Iz visokošolskih krogov se nam piše: Vsako leto se postavi v državni proračun znesek, ki je namenjen v podporo slovenskim visokošolcem, ker nimajo še svoje univerze. Izkazati se je treba s kolokvijskimi spričevali ali pa s spričevalom o državnem izpitu. Tudi letos je romalo nebroj prošelj revnih slovenskih dijakov v ministrstvo. Toda po klerikalnem manevru je bilo več prošelj zavrnjenih, dasi so dotičniki imeli opremljene prošnje s spričevalom o državnem izpitu, s kolokvijski itd. kakor tudi izkaz o siromašnosti. Večina prošilcev, ki so jim odbili prošnje, je znana kot svobodomiselnja, a podpora se je naklonila — Daničarju bogatašu. Sin pok. ravnatelja Hubada je podedoval do 40.000 K po svojem očetu, ima knaflijevo ustanovo po 600 K in zdaj dobi še 200 kron ministrske podpore, česar ni dobil nihče dosedaj in naj je imel trojno odliko in stradal kot volk. Klerikalna banda je začela že sem vtikati svoje umazane roke, da zatre v kali vse, kar ji nasprotuje. Več pravičnosti tudi pri klerikalcih!

— Narodna stranka je na dobro obiskanem shodu zaupnikov narodne stranke v Mariboru soglasno določila kandidatom za državnozborništvo za Maribor desni breg, slovenje bistrski in konjeniški okraj g. Viktorja Glaserja, veleposestnika v Rušah. Njegova izjava, da sprejme kandidaturu, se je sprejela z nepopisnim navdušenjem.

— Velikodušen kandidat. Iz Savinske doline nam pišejo: Slovenska kmečka zveza na štajerskem ima prav fine kandidate. Najnovejši Korošček izvoljenec je dr. Povalej. Pred kratkim se je vozil prav „nobel“ okrog Žalca. Ko je bilo treba zvečer plačati, pa mož ni imel ali ni hotel imeti denarja. Voznik mu je za ves dan račun 4 gld. in bodoči poslanec dr. Povalej stisne kmetu 2 K in dve de-

setici; ni imel več! Ubogi Povalej! Kmet mu je seveda vrnil oni dve kroni in tiste štiri groše, ker je bilo prenašo. Sedaj — doktor brez denarja odkritosrečno pove, da nima več in da se naj oglasi kmet pri Žalskem doktorju-kaplanu, ki ima menda volilni fond in ki mu bo plačal, kolikor še manjka. Kmet se pa seveda odreže: „Če nimate več, pa še to imejte; okrog kaplanov ne bom hodil — vas pa raje zastoj vozim, kot za 2 K in štiri groše.“ — Veleposestnik, lišni posestnik in finačni komisar pa pritrjuje kmetu zaslužek. Kako bo mogel kot poslanec imeti usmiljenje s kmetom! Pa tudi katoliško to ni! Častitamo, g. dr. Korošec, na takem poslanec; le glejte, da slednjič vam ne zmanjka drobiža. — Povalej vam že ne bo hotel posoditi. Kakor se vidi, se bodo res morala tudi štajercem vremena zjasniti. — Kaj pa, g. dr. Korošec, ali ne boste odgovorili na ono notico v „Slov. Narodu“ z dne 16. t. m., kjer so vas obsodili, da ste poslanec socijalnih demokratov. Mi še čakamo; govorite! Žalski.

— Taktika štajerskih klerikalcev. Zadnji „Slovenski Gospodar“ naznanja svojim naročnikom, da bo prihodnji teden jel dvakrat izhajati. Ni slaba misel, gospod urednik Korošec! Ko vam je nova volilna postava pristigla predolge prste in prikrajšala moč, hočete na drug način vsiljevati sebi in sebi enake. Pa menda ne bo dosti pomagalo. Kakor se sliši, so se kmetje že precej spametovali, kar pa ni prav nič čudno, saj vaš leibjournal ne zna več drugega kot psovati narodno stranko. Večkrat se sliši iz ust priprostitih ljudi, da morajo biti gospodje okrog „Slov. Gosp.“ presneto malo učen, ker cele mesece le psujejo in napadajo, prav po krščansko. Nam sicer to ne škoduje, nasprotno prav koristi in nas celo veseli, ker s tem prav jasno kaže svojo oliko in bedak bi moral biti in slep, kdor bi vas ne spoznal. List, ki brani katoliško vero, bi pač moral vse drugače pisati kot piše, ker katoliška cerkev, kolikor je vsaj znano, ne uči — psuj in obrekuje — pač pa prav narobe. Učite se iz „Slovenca“, pa prav to vam bo škodovalo; — le potrpite, plačilo, ki ga nam obljubujete, zadene vas.

— Shodek zbezanega kandidata „Kmetске zveze“ prof. Robiča v Vuhredu v marenberškem okraju (v nedeljo 24. t. m.) je jasno pokazal, kako stoji Robičeve šance. Na Jožefovo je bilo v Sov. Gradcu na shodu „Narodne stranke“ iz marenberškega okraja 30 najvplivnejših volilcev, Robič pa je šel na svojem vuhredskem shodu, ki je bil namenjen za celi volilni okraj, le 40 glav. Pa še med temi štiridesetimi jih je bilo polovica iz volilnega okraja mestne skupine Celje-Marenberg. Ostali so bili socijalni demokrati in pristaši „Narodne stranke“, nekaj žensk in 5 Robičevih pristašev. Vera je bila seveda tukaj ob meji v veliki nevarnosti, narodnost pa prav nič, kar je pri večini narodnih udeležencev vzbudilo veliko nezadovoljnost. Kako nam to pojasnite, g. Robič? Si pač mislite: V tem okraju naj dela za narodnost „Narodna stranka“, „Kmetška zveza“ bo pa še za sv. katoliško vero in za farovže katero rekla, potem bo pa vse v redu in „Vaš“ okraj bo dobro preskrbljen! Ali vas ni sram, da že menda 20 let zastopate v državnem zboru naše kraje, pa nas še vedno ne poznate! Bomo vas pa na dan volitve poučili, kako naroden in samostojen je marenberški okraj.

— Gospodarstvo po klerikalni metodi. Naši klerikalci so v resnici nesramni ljudje. Pri bratovščini sv. Jožefa se je konštatorialno na zadnjem občnem zboru več tisoč kron primanjkljaja, ki ga je zakrivil prejšnji družbeni odbor, ki ni mogel dati zato nobenega zadostnega pojasnila — zdaj se pa glasita po „Slovenca“ Pavel Velkavrh, ki je bil predsednik bratovščine v dobi nesrečnih let in Vencovžev pisec Komur, ki se čuti poklicanega z vsemi silami in močmi sofisticnega dokazovanja stati na strani svojega botrčka Pavla Velkavrha. Velkavrh jaha na famozni izjavi dveh frančiškanov, da

odbor ni imel nikdar nič s družbenim denarjem opraviti in podaja seveda tudi v tem smislu svojo izjavo ter kliče vse obtožitelje, naj ga tožijo pred sodiščem. Po našem mnenju bi g. Velkavrh, če ima res tako mirno in čisto vest, preje prišel do svojega zaželjenega cilja s tem, če on sam toži. Po našem prepričanju je vsakokratni odbor bratovščine sv. Jožefa po pravilih poklican tudi v to, da upravlja bratovščino premoženje, in sicer upravlja v družbeni prid in korist. To dolžnost je imel tudi odbor pod predsedstvom Velkavrhovim in če tega ni storil, je bila to le njegova zanikrost in malomarnost. Ako se je izkazal primanjkljaj — in izkazal se je v ogromni vsoti! — dolžan ga je prejšnji odbor bratovščine pokriti. To moralno dolžnost in zavezo je čutil Velkavrh še do pred nedavnim v sebi, ko je dejal: „Ako se izkaže kak primanjkljaj, poplačal ga bo polovico poprejšnji odbor, polovico pa očetje frančiškani.“ Ako se pomisli Velkavrhova trditev, da je bila gori omenjena izjava dveh frančiškanov, ki sta upravljala bratovščino premoženje, sama politika in da je g. Velkavrh nasvetoval nekoč g. Gärtnerju, naj si odbor zaračuna za delo 600 do 800 K, mislimo, da je novi odbor bratovščine imel popolnoma pravico in dolžnost v imenu članov zahtevati od prejšnjega odbora jasno in določno pojasnilo, kam so izginili tisočaki, iz katerih obstoji primanjkljaj. Očitati učitelju g. Gärtnerju, da je za ureditev knjig od leta 1898. do 1906. dobil 50 K, pa morejo le ljudje brez vsega sramu. Seveda bi morali plačati znesek tisti ljudje, ki so zakrivali primanjkljaj, ker ga pa niso, ga je bilo pa vzeti iz bratovščinega premoženja. Kajpada bi bilo Velkavrhovo ljubše, da bi ne bil na dan prišel primanjkljaj!

— Spomladansko zborovanje državnega železniškega sveta bo mesece avgusta. Železniški minister namerava pa še meseca aprila sklicati odseke železniškega sveta v predposvetovanje. — Kakor znano, zastopata v železniškem svetu slovenske interese župan Ivan Hribar in gosp. predsednik Josip Lenarčič. Na to opozarjamo zato, da se nemu ali drugemu pravočasno naznanjajo želje in predlogi, o katerih se želi, da pridejo v železniškem ministarstvu na razgovor.

— Oklofutani kaplan. Pri zadnjih občinskih volitvah v Kotredežu pri Litiji sta kaplana Ocepek iz Črčenika in Podbevšek iz Zagorja silno agitirala proti dosedanjemu 13-letnemu kotredeškemu županu Trnovškemu in to kar v njegovi hiši. Posebno Ocepek je bil nad vso mero nerasen, tako da se je Trnovškovi hčerki gđ. Malči zdelo preveč in da je Oceпка prav imenitno naklestila. Tudi Podbevšku ni prizanesla. Ocepek se je čutil hudo užaljenega na svoji časti oziroma na svojem telesu in šel je tožiti. Pri sodišču v Litiji je bila toženka obsojena na dve kroni globe. To je razvnelo bojovitega političnega škofovega agitatorja. Skočil je kvišku in priglasil vzklic, dasi ga je sodnik opozoril, da bi moral on kot dušni pastir odpustiti gospodični njen čin, ki ga je on sam povzročil. Kaplanska čast se bo prala zdaj pred deželnim sodiščem v Ljubljani in sicer v četrtek, dne 28. t. m. Ali bo potem oprava? Bomo videli!

— Italijanski državnozborni kandidati. Liberalni Italijani v Trstu so dosedaj postavili dva kandidata, Pittaca in Majorano. Tudi zadrski župan Zilio to bo kandidiral v Trstu kot protest proti vladi, ki ni dala dalmatinskim Italijanom nobenega mandata.

— Za predsednika istrskega deželnega kulturnega sveta je imenovan graščak v Motovunu Avg. Tomasi.

— Iz gledališke pisarne. Nočoj (za lože nepar) se uprizori kot zadnja predstava v sezoni Čipkovskega opera »Pikova dama« Hermana poje g. pl. Rezunov, Lizo ga Skalova, Jeleckega g. Ouřednik, Pavlino gca. Reissova, grofico ga. pl. Rezunova, Surina g. Betetto, Tomskega g. Ranek.

— Slovensko gledališče. V soboto se je z gospo Irmo Polakovo kot gostom v drugi ponovila Buchbinderjeva burka. On in njegova sestra pred seveda povsem rasprodano hišo in s tistim sijajnim uspehom, ki je neizogiben, kadar se ostalo osebje dostojno zenoti z umetniškima nositeljema igre, kakršna sta ga. Polakova in g. Verovšek. Ge. Polakovi, ki je dodala dvoje novih vložkov, je poklonilo občinstvo krasen šopek in jo je odlikovalo z burnim ploskanjem. Režiser g. Verovšek je imel zopet svoj veliki dan. G. Verovška se v nas vobče vse premalo ceni, po tisti stari, skrajno nevaležni formuli, da se domaćinom nikdar ne sme pripoznati umetniške veljave, da si mora iskati priznanja šele v tujini — potem pa tarnamo in javkamo, kako škoda je, da nam je tolika umetniška moč „nehvaležno“ obrnila hrbet. G. Verovšek stoji po svojih umetniških kakovostih visoko nad nivojem provincijalnih „umetnikov“ in kot pravi stebel slov. drame ne zasluži samo vseobših simpatij, ampak tudi hvaležnega priznanja njegovega umetništva. Kaj je slov. drami Verovšek, to se je jasno pokazalo zopet včerajšnji dan, ko je imel dramski zbor svojo benefico. Konec sezone je in opešali so igralci, odnehalo pa je tudi občinstvo, tako da je sprejel vobče zelo marljiv dramski zbor zahvalo za svoj veselni trud od skoro prazne hiše. — Medij poset je rodil medle predstave. Da ni bilo Verovška, padli bi bili ob benefični predstavi pod oder. Popoldanski „Revček Andrejček“ je bil slabo uprizorjen; izrečno pohvalo zasluži le režiser g. Verovšek, g. Boleška in vedno zanesljiva gđ. Noskova. Zvečer se je postotot discriminira umprizorizirani Finžgarjev „Divji lovec“. Ta drama nima nobene privlačne sile več, tem manj je imela včeraj, ko se je popoldne igral „Revček Andrejček“ in sta si oba junaka le preveč paralelna. Igralo se je zvečer vobče bolje nego popoldne, a radi tega uprizoritev še iz daleka ni bila dosojna. Igralcem samim se je zdelo vse skupaj nad vse smešno, resni in na svoji navadni višini so ostali le režiser gosp. Verovšek, g. Boleška in gđ. Noskova. Tako se je skončala letošnja sezona z disharmonijo, ki jo je zakrivila letargičnost gled. občinstva in pa cela vrsta nepremostljivih zaprek. Nekaterim igralcem so bili poklonjeni šopki in venci. — H koncu bodi ob sklepu sezone izrečena vsem in vsakomur posebej njegovi zaslugi primerna topla zahvala, intendantu g. Juvančiču pa odarito in hvaležno priznanje za njegovo poštreno vredno stremenje. Zvest da je v polni meri izpolnil, kolikor smo smeli v danih razmerah pričakovati od njegovega vodstva, mu bodi zadostenje za brezobrazne šikane, s katerimi mu skuša zagreniti njegovo trudoljubnost — „kritika“, ki si je stavila za princip, destruirati vse, karkoli bi on započel. Fr. K.

— O Simonu Gregorčiču je predaval v nedeljo 24. t. m. v „Mestnem domu“ prof. zagrebškega vseučilišča g. Markovič. Veselo dejstvo, da pride predavati o slovenskem ljubljencu Gregorčiču hrvatski profesor, kakor tudi Slovincem že dobro poznana zanimiva osebnost prof. Markoviča so privabili odlično število občinstva, ki je pazno sledilo estetski analizi Gregorčičevih poezij. S citati iz Gregorčičevih poezij nam je g. predavatelj odkril bistvo lirike čuvstva; pokazal nam je, kako Gregorčič sam smatra poezijo za nekaj polumrak, kjer si dobro in slabo segata v roke, tema in svetloba. Tudi v pesniških kontrastih, ki jih ume Gregorčič tako dobro uporabljati in ki tvorijo bistven del njegove pesniške tehnike, se javlja to dotikanje svetlega in temnega. In ker se nekateri njegovi kontrasti končujejo v temi — negativno — so bile postale dotične njegove pesmi predmet ostre polemike (O nevihti i. dr.). V drugem delu svojega predavanja je govornik predložil najlepše zgled različnih tipov Gregorčičeve poezije in jih analiziral po tehniko in vsebini. In na to oljčno nedeljo, kateri je posvetil Gregorčič eno najlepših svojih od, predavatelj ni mogel lepše zaključiti svojih duhovitih izjavanj kakor ravno s to Gregorčičevo odo želeč, da bi oljčna mladika sprave in miru vladala nad slovenskim in hrvatskim narodom in da bi v znamenju tega združenja postala Gregorčičeva poezija duševna last ne samo Slovincem temveč tudi Hrvatov. Z občutkom in od duše govorene besede so zanetile v poslušateljski vihar aplavza, ki je bil g. predavatelju v dokaz spoštovanja in hvaležnosti.

— Anton Aškerc v ruskem prevodu. Ruska revija „Slavjanskija izvestja“, ki izhaja v Petrogradu, pridobuje v svoji drugi letošnji številki prevod Ant. Aškercove pesmi „Stara pravda“. Prevod je iz pera znanega ruskega prevodilca An-

dreja Sirotinina. Pesem je prav spretno in večje prevedena in se čita skoro tako kakor original. V dokaz temu navajamo samo tole kitico: „Narod tvoj tjesnjat inozemcy — a daja na den smejelj i smejelj, — i gibnet narodnaja sila: — Zaščitnikov njetu u njej.“ Kakor smo že pri neki drugi priliki naglašali, so že na ruščino prevedene skoro vse Aškercove balade in romane, kar je za pesnika in za naš mali narod gotovo izredna čast, ako se uvažuje, da se iz literatur drugih večjih slovanskih narodov razmeroma le malo prevaja na ruski jezik.

— Družbe sv. Cirila in Metoda razglednice velikonočne in pomladanske se dobivajo v Ljubljani v trgovini Ivana Bonača in raznih narodnih trgovinah. Ker so se družbene razglednice med Slovinci splošno priljubile, naročila jih je letos večje število, da ustreže svojim cenjenim naročnikom. Segajte torej častiti rodoljubi radi po teh razglednicah dobro pomneč, da čestitajo oddaljenim sorodnikom in znancom po naših razglednicah, podpirate gmotno našo družbo, naše narodno delo. — Zunanji naročniki naj se obračajo na glavne razpošiljalce Iv. Bonača v Ljubljani.

— Knjižnica rajnega Ivana Vesela, trnovskega dekana, ki jo je podedovala družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, se bo sedaj v prid družbi podrobno prodala. Krana knjižnica obsega nad 1100 knjig v ok 1500 zvezkih iz vseh strok vseljnega znanja. Posebno pa opozarjamo slovenske knjigoljube, ljudske knjižnice, čitalnice in bralna društva na veliko izbiro lepo-lovnih, zabavnih in poučnih knjig. Imenik s cenami izide v kratkem in se bo razposlal resnim kupcem le na zahtevo, ako se po dopisnici oglašate pod naslovom: Pisarna družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani „Narodni dom“.

— Pevsko društvo „Ljubljana“ je po zaslugi bivšega predsednika Dachsa v zadnjih letih popolnoma izglo simpatije ljubljanskega občinstva. Najjasneje se to pokazalo praznovanje društvene petnajstletnice meseca januarja, ki je pričalo glasno, da „Ljubljana“ ne uživa v slovenski javnosti prav nobenih simpatij več. O vzrokih, da se je slovensko občinstvo napram „Ljubljani“ tako ohladilo, ne maramo razpravljati, ker so vsakomur jasni, ki je v zadnjih letih le količjak zasledoval življenje in delovanje naših narodnih društev. „Ljubljana“ je imela doslej svoje društvene prostore v „Narodnem domu“. Uprava „Narodnega doma“ je pa letos društvu odpovedala prostore, iz kakšnih vzrokov, nam ni znano, in „Ljubljana“ je našla zavetišče tam, kamor jo je že dje časa vlekle sree, — v klerikalnem „Unionu“. Radi te odpovedi prostorov s strani uprave „Narodnega doma“ so sklicali društveni predsednik Rado Šturm in drugovi v nedeljo dopoldne v Hafnerjevi pivovarni shod po § 2. drž. zak., na čigar dnevem redu je bila točka „Uprava „Narodnega doma“ in pevsko društvo „Ljubljana““. Shoda, kateremu je predsedoval g. Vodnik, se je udeležilo kakih sto oseb, med katerimi je bilo kakih 30 članov „Ljubljane“. Glavni govornik je bil Rado Šturm. V svojem govoru je naglašal, da se je proti društvu „Ljubljana“ pojavila takoj pri ustanovitvi neka mrznja, ki se ga je na to držala od zibelke do danes. Na to je v ne baš izbranih besedah napadal upravo „Narodnega doma“, imenoval tiste, ki gospodarijo v „Narodnem domu“, frakarje, klikarje in eks-faktorje in proglasil „Narodni dom“ mrtvašnico in smetišnico. Tisti, ki imajo sedaj glavno besedo v „Narodnem domu“, ali pa s poslopje zažgati. Na to je napadal pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“, zatrdil, da „Ljubljana“ ne bo nikdar kapitulirala pred tem šestmesečnim društvom, in naglašal, da ne dobi nihče v roke društvene zastave, nego da jo raje društveniki s petrolejem polijejo in zažgo. Ob koncu svojega govora je prečital pismo gosp. računskega nadsvetnika Svetka, v katerem potrjuje, da je bila „Ljubljana“ soliden plačnik, naglašal vnovič, da je „Ljubljana“ merodajni faktor v „Narodnem domu“ ne pa kak kljukasti nos in končal svoja precej konfuzna izjavanja z zatrdilom, da „Ljubljana“ ne prestopi nikdar več praga „Narodnega doma“, ker je postal politična beznica in da ne bo držala več

lica, kakor doslej 15 let, da bi bili po njem — narodni morilci. Za Sturmom je govoril znani Dachs, ki je premeleval samo to, kar je že preje povedal Sturm. Višek nesramnosti je pa dosegel s svojim govorom neki Orehek, ki je kričal, kakor kak zaboden bik, da je „Ljubljano“ vrgla iz „Narodnega doma“ generaliteta liberalne stranke ter psoval napredno stranko z mrho in vlačugo. Orehek je človek, ki je obče znan po Ljubljani, tudi mi vemo, kdo je, za to si tudi nečemo umazati prstov, da bi ga prijel za nčesa tako, kakor bi zaslužil. Končno je možakar predlagal resolucijo, da se „Ljubljana“ ne udeleži nobene veselice v „Narodnem domu“ in da bo tudi agitala proti udeležbi veselice, ki se bodo prirejale v „Narodnem domu“. Pri glasovanju se je vzdignilo za resolucijo kakih 30 rok, na kar je predsednik Vodnik razglasil, da je resolucija sprejeta, da si je večina ugovarjala in zahtevala protiglasovanje. Ko je predsednik Rado Sturm še napovedal bojkot „Društveni godbi“, ker ni hotela sodelovati pri preselitvi iz „Narodnega doma“ v „Union“ in pri demonstrativnem sprevedu po mestu, ter naznanil, da je deželno predsedstvo ta spreved prepovedalo, je bil shod končan. — Vzdržujemo se vsake kritike, dasi govori na tem shodu naravnost izjavljajo h kritiki, naglašamo pa to-le: V nedeljo je „Ljubljana“ odkrito pokazala, kakšen veter veje v njej. In prav je, da so gospodje enkrat odkrito pokazali svojo barvo, da jih bo narodno občinstvo vsaj vedelo soditi. Sicer je pa naša sodba o nedeljskem shodu ta: Ta shod znači za „Ljubljano“ začetek — konca.

— **Odvetniški in notarski uradniki.** Pri odborovi seji II. skupine društva slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov dne 23. t. m. pričel je tajnik, tovariš Josip Christof, da šteje ta skupina sedaj 24 rednih članov. Prečital je od zadnje seje dole dopise ter konstatiral, da se je med stanovskimi tovariši začelo zadnji čas prav živahno zanimanje za naše društvo, kar se je vzelo z zadoščenjem na znanje. Blagajničar, tovariš Franc Štor, poročal je o stanju blagajne, katero je še dosti ugodno. Pri seji pripravljalega odbora za shod in koncert na binokosno nedeljo t. l. v Ljubljani, katere se je udeležil predsednik osrednjega društva, tovariš Janez Bovha iz Celja, določilo se je, da se otvori shod jugoslovanskih odvetniških in notarskih uradnikov v „Narodnem domu“ v Ljubljani na binokosno nedeljo ob 10. uri dopoldne ter nadaljuje popoldne istega dne ob 2. uri. Ob 5. uri prične se ravno tam koncert s petjem in tombolo. Od osrednjega društva določeni dnevi red te skupščine sklenilo se je rešiti nastopno: 1) Pozdrav skupščine (tovariš Janez Bovha iz Celja). 2) Poročilo delegata o izidu in sklepih skupščine odvetniških in notarskih uradnikov o Veliki noči 31. marca in 1. aprila t. l. na Dunaju (tovariš Josip Christof iz Ljubljane). 3) Gmotno in socialno stanje odvetniških in notarskih uradnikov (organizator Fran Topolič iz Zagreba). 4) Osnovne zveze jugoslovanskih odvetniških in notarskih uradnikov (organizator Fran Topolič iz Zagreba). 5) Ustanovitev podružnice državne zavarovalnice zasebnih uradnikov v Ljubljani za področje društva slov. odvet. in not. uradnikov, t. j. za vse slovenske dežele in pokrajine (tovariš Avgust Petrič iz Ljubljane). 6) Ustanovitev lastnega pogrebnega zaklada (tovariš Davorin Gilevrt iz Gorice). 7) Slučajnosti. Prve štiri točke dnevnega reda rešijo se naj dopoldne, ostale popoldne. Nadalje se je sklenilo, da sodeluje pri koncertu ljubljanska društvena godba ter vzelo na znanje, da hoče izvajati nekatere pevske točke pevski zbor „Organizacije dnevnika in pisarskega obojila“ iz Zagreba. Predlagalo se je nadalje, naprositi še pevsko društvo „Ljubljanski zvon“ za sodelovanje pri petju. Vstopnina koncertu določila se je za osebo 1 K, za družino 2 K. Končno se je sklenilo prirediti skupni banket ter preskrbeti udeležencem shoda eventualno brezplačna prenočišča. Z ozirom na to prosijo se vsi odvet. in not. uradniki, kateri se mislijo udeležiti shoda, oziroma skupnega obeda, da prijavijo to najpozneje do 1. majnika t. l. tovarišu Josipu Christofu, odvetniškemu solietatorju v Ljubljani, ter ob enem naznanijo, ali želijo brezplačno prenočišče.

— **Umrl je v nedeljo v starosti 61 let gosp. Anton Artel,** c. kr. profesor v pok. Rajniku bil vedno naroden mož. — Včeraj je umrl upokojeni višji oficijal Južne železnice in hišni posestnik g. Jos. Ks. Kovač v starosti 56 let. Lahka jima semljica!

— **Društvo za varstvo živali.** Pred kratkem umrl g. Karl Laiblin

v Ljubljani je sponzoril kranjskemu društvu za varstvo živali mesec 50 kron. Bodi mu blag spomin.

— **Is štika.** Z veselico na ovetno nedeljo je zaključila naša čitalnica zimsko sezono. Pregovor „Dober konec, dobro vse“ velja! Igra, petje, tombola — na videz skromni spored — je vendar izredno številno občinstvo povsem zadovoljilo. Pri Vodnikovih besedi, ob Svečnici, si je pevska točka pod vodstvom g. Betetta stekla prvenstvo. Pri zadnji veselici pa dramatično krdeslo pod vodstvom in ob sodelovanju g. Verovška, s predstavo tridejanske Ogrinčeve igre „V Ljubljano jo dajmo“. Od enodejanskih burk in šaloiger se je uspešna čitalnica do tridejanske. Gotovo je to važen pojav! Igralcem je treba napredovati, okus občinstva pa povzdigniti. Pred igrjo je pel moški zbor čitalnice pod vodstvom g. Bajde več pesmi in žel mnogo priznanja. V najlepšem redu se je vršila Šiškarjem priljubljena tombola, potem pa prosta zabava do drugega dne — vsaj nekaterih. Prostredba pri „Kankertu“ je zadovoljila. Sedanjí gostilničar g. Tonih pridobiva na ugledu.

— **Domžalskemu „Školu“** je poslal Ivan Nachtigal, delavec v Soprius (Colorado) v Ameriki 10 kron s presrčnim pismom, v katerem pozdravlja ustanovitev tega društva in mu želi najlepših uspehov.

— **Podružnica sv. Cirila in Metoda za Litijo in okolice** vabi vljudno vse p. n. člane in članice k pogrebu nje prvomestnika gospoda Jerneja Zupančiča, duhovnika v p., ki se bo vršil dne 27. t. m. (v sredo) dopoldne ob 1/10. uro v Litiji.

— **Umrl je, kakor smo že poročali,** v Trebnjem okrožni zdravnik dr. Otmar Veselko v starosti 45 let. Pogreb je bil 25. t. m. Udeležili so se ga zastopniki oblasti, gasilci korporativno, odposlanci raznih zastopov, zdravniki iz Novega mesta, Velikih Lašč, Mokronoga, Žužemberka in Ljubljane, vsa inteligenca iz vseh sosednih krajev in nad tisoč kmetijskih ljudi, pri katerih je bil pokojnik zelo priljubljen. Pred hišo, v eervki in na grobu so peveli iz raznih krajev pod vodstvom g. Verbiča zapeli tri žalostinke. Pokojniku, ki je 14 let z veliko marljivostjo in resničnim veseljem za svoj poklic služboval v trebnjskem okraju, ostane v spominu prebivalstva ohranjen trajen spomin.

— **Planinska podružnica v Kranju** je imela dne 15. sušca 1907 svoj VIII. redni občni zbor. Predsednik g. prof. Zupan otvori zborovanje, konstatuje sklenitost ter pozdravi med drugimi odposlanca osrednjega odbora g. inž. Skaberneta, ki je glede stavbe „Prešernove koč“ na Stolu nekaka desna roka Kranjske podružnice. Glavna naloga izza leta 1905 je namreč stavba ravnokar imenovane planinske koč na Stolu, ki naj nosi ime tistega pevca, ki je s svojimi neumrlimi pesnitvami ovekoval slovensko domovino, o kateri je pel: „dežela Kranjska nima lepšega kraja, kot je z okolico ta podoba raja“. In baš raz višine ponosnega Stola zremo na krašni biser slovenske domovine, na naš krasni Bled! Ravno zaradi tega in pa, ker se vzdiguje kralj Karavank Stol nad rojstnim krajem našega Franceta Prešerna, je Kranjska planinska podružnica sklenila prvo svojo koč imenovati po imenu prvaka slovenskih pesnikov „Prešernova koč“, ki se bode vzdigavala v višini 2141 m nad rojstno hišo pesnikovo, bodi dokaz, da kranjsko mesto, čuvar pozemskih ostankov pesnikovih, neumorno čuva tudi nad pesnikovim imenom, in da je ono vedno eno prvih med tistimi, ki se trudijo proslaviti Prešernovo ime in slavo ter pomagajo s tem osvetliti lice narodu slovenskemu. Narod, ki ne časti svojih velmož, ni vreden, da jih ima! Zatorej planinci slovenski, ki se zbiramo v gorenski metropoli, krepko zastavimo svoje moči, da nam skoraj zabliski raz ponosni Stol „Prešernova koč“! Načrti so gotovi, svet je zagotovljen, domačini-posestniki so nam svojo pomoč obljubili, in če Bog da, bomo letoš ali vsaj l. 1908 otvorili imenovano koč, ki bo vzor slovenske stavbe v slovenskih planinah. Po nekoliko debati je občni zbor predložene načrte g. inženirja Skaberneta sprejel in storil sklep, da se ima vse delo v prvi vrsti posvetiti „Prešernovi koči“, od katere naj se razlega vzkič, da „največ sveta otrokom sliži Slave!“ V ta namen se je sklenilo prirediti v letošnjem poletju ljudsko veselico v „Zvezdi“, izvršitev pa se bode izročila v roke našega za vsako narodno in rodoljubno delo vnetega ženstva. Uspeh nam je s tem osiguran. Hvala glede načrtov in ogleda na lici mesta gre tudi g. inž. A. Ciuha, geom. Henriku Hrovatinu ter gozdarju Jenčiču. Dalje se je sklenilo napraviti več manjših enodnevni izletov ter dnevnevi izlet na Črno prst in k Savio. Izletov v pretečenem letu je bilo obilo. Imenujemo le: Triglav, Črna prst, Mangart, Jalovec, Kopa, Golica, Stariš,

Zapata, Grinovec, Planjava, Turška gora, Skuta, Koren, Kravac in — Vesuv, slednji s dvema posestnikoma naše podružnice. Otvorila „Kamniško koč“ se je udeležila podružnica po treh članih. Obnovile so se razne markaoje in postavile tablice s napis; tako v Storkičevem pogorju in v hribih med Savo in Soro. Napravili se bosta dve veliki orijentacijski deski, prva v Kranju, druga pa v Zirovnici na kolodvoru. Delo je prevzel g. učitelj Alojzij Novak. Število članov je znašalo v pretečenem letu 86; premoženje pa obstoji v gotovini 4340 K 31 v naloženega denarja. To seveda ne bode zadostovalo za predstojede potrebe, upamo pa, da požrtvovalnost kranjskih rodolubov dopolni to, česar nam še manjka. V odbor so bili voljeni vzkičom in so se takoj konstituirali: Gg. prof. Anton Zupan, predsednikom; Ferdinand Polak, podpredsednikom; dr. Josip Kušar, tajnikom; Rudolf Kokalj, blagajnikom; dr. Vladimir Herle, Rajko Marenčič in Fran Šavnik — odbornikom. S tem je bil dnevi red končan in predsednik je, zahvalivši vse navzoče, osobito g. inž. Skaberneta, ki bo tudi stavbo „Prešernove koč“ vodil, zaključil občni zbor.

— **Is Begunj na Gorenjskem** se nam javlja: »Nekdo poroča v št. 65 „Slov. Naroda“ z dne 20. t. m., da se je Ivanu Potočniku iz Begunji pri snajenju puška spozila in je bil ta na levi roki ranjen. Resnica pa je, da se je puška v lovišču gospoda Dolenca iz Škofje Loke, preje lastnina Maksa Jermana, razletela in so železni in leseni deli puške daleč okoli raztreseni ležali. Vzrok te nezgode ni natanko znan, uvaža se pa, da je morala biti puška preveč nabasana ali pa s snegom ali s prstjo zabasana. Na vsak način pa je morala biti puška v jako slabem stanju. Govori se tudi, da je prišel Potočnik, koji se nahaja sedaj v bolnici v Ljubljani, z dlako divjačine na hrbtišču sukniča iz Planince domov. Gotovo je ta slučaj še sreča v nesreči in se je čuditi, da ni izgubil dotičnik leve roke in da se ni zgodilo še kaj hujšega.

— **Is Dol. Logatec.** Na praznik sv. Jožefa smo priredili šolsko veselico v korist šolarski knjižnici. Presenečeni smo bili, ko smo videli toliko občinstva. Prostora salon hotela »Kramar« je bilo natlačeno poln. Našo veselico je počastilo poleg zavednih Logačanov tudi mnogo gospode. Videli smo našega prijaznega g. okr. glavarja Ivana Kremenika in njegovo milostivo gospo soprogo, prav mnogo drugih gg. uradnikov in njihovih gosp. ter vse goreniškoške sotrpine. Tudi 6 sosednih naših Vrhniciarjev nas ni pozabilo, kar nas je prav presenetilo. Gotovo je privabil namen veselice marsikoga, ki čuti za našo mladino. In kar je največ vredno, je lepa — blagajna. Dobili smo do sedaj pri vstopnicah 120 K. Radi tega se najlepše zahvaljujemo v imenu šolske mladine, ki je po veselici kar navdušena za zopetno prireditve kake šolske veselice, vsem inteligentnim in preprostim posestnikom naše šolske veselice. S svojo navzočnostjo ste nam poplačali trud, a mladini pripravili veselje do idealnejših stvari. Živeli torej vsi in vse ter Vam hvalažno kličemo: Na svidenje pri bodoči šolski veselici! Dolenjeloško učitelstvo.

— **Is Idrija** se nam piše: In zopet so se odprla vrata naše »Narodne čitalnice« gledališki muzi in kmalu bi se bilo pripetilo, da bi morali ostati nekateri na cesti in si odreči zaželjeni užitek, ker velika čitalniška dvorana je komaj, komaj vzprejela vse one, ki so se odzvali povabilu — in kako tudi ne, saj se je obetalo v Schillerjevih »Razbojnikih« nekaj, česar še ni videla Idrija. Vse je pričalo, da je bila igra — kar je prvo — dobro naštudirana in da se je vsak z vso ljubeznijo do te umetnosti poglubil v svojo vlogo in jo tudi častno rešil. »Dramatično društvo« si je pa s tem večerom vložilo v svojo spominsko knjigo lep nov list, na katerem se čita, da tako dovršene uprizoritve kot je bila ona pretečenega petka še ni videla Idrija. p. P.

— **Umrl je dne 20. t. m. na Vel. Bukovici pri Il. Bistrici g. Ivan Primo,** posestnik in trgovec z deželniimi pridelki. Blag mu spomin!

— **Zagorje ob Savi.** Dne 24. t. m. so nam nudili naši marljivi »Školci« dokaj nepriljubljene zabave. Uporili so namreč šaloigro v treh dejanjih »Cigani«. Občinstvo se je mnogoštevilno udeležilo uprizoritve, z zanimanjem in veseljem sledilo razvoju igre in ob koncu vsakega dejanja z živahnim ploskanjem pozdravljalo že znane mu igralce. Kakor drugikat, so tudi danes zaslužili igralci po vsej pravici priznanje. V igro je vpletenih več pevskih točk, ki so jih peli igralci v popolno zadovoljnost.

— **Pod lokomotive je prišel v Celju železniški mojster Fr. Zahradnik.** Obležal je na mestu mrtve.

— **Štettanjska čitalnica** priredi na Velikonocni ponedeljek veliko veselico. Ob 3. popoldni uprisoni »Divjega lovca«, potem raslične šaljive prirore; sveder pa plesni venček.

— **Zapata, bogar pos žre —** denar. Nekje na Štajerskem kaplanuje znani konsumar Melhior Zorko. Mož ima očitno mnogo denarja. S svojim psom se igra s tem, da mu meče denar; ako mu vrže krajcar, ga mu pes prinese nazaj, ako mu pa vrže goldinar, ga pa žival požre. Za devet milijonov so nedavno zvišali duhovniški plače in v državnem zboru so duhovniški podrepaniki tarnali, da stasti kaplani umirajo gladu in pomankanja, a pri nas na Slovenskem imajo ti gospodje toliko denarja, da ga lahko kaplan Zorko meče psu, da ga žre!

— **Zagoneten umor.** V Studenici pri Mariboru je živel 23letni delavec Anton Slaček s 30letno ločeno ženo Marijo Mlinarič. Živela sta v večnem prepiru. Pretečeni petek je prišla Mlinarič k orožnikom naznaniti, da jo je Slaček zabil v klet, kjer jo je napadel s sekuro, a mu je vendar ušla z neznatnimi ranami. Orožniki so našli nato Slačka mrtvega v kleti. Imel je veliko rano v trebuhu in zadi razklano glavo. Našli so v kleti tudi krvav kuhinjski nož in krvavo sekuro, vendar Mlinarič taji, da bi mu bila ona zadala rano.

— **Razmere v občini Moščenice okrajno glavarstvo Volosko v Istri.** Piše se nam: Razmere v Istri se morajo pač skriti pred razmerami, katere so vladale v turški deželi pred 500 leti. Da bi prišel vsaj v poštev pregovor, ki pravi: »kdo je jači, ta tlači.« Ali v Istri je ravno nasprotno. Tu hoče pešica privrاندanih Italijanov tlačiti ogromno večino Slovanov, ki so tu od nekdaj doma. Tako se je tudi od nekdaj pitepla pešica teh polentarijev v naš prekrasni ljuburnjski kraj, kjer so jim, ko so se najedli slovenskega kruha, zrastle grebeni. Teh gladuhov so se srečno rešile že pred 20 leti občine Kastav, Volosko, Opatija in najzadnji še tudi Veprinac. Niso pa še vse občine v Liburniji tako srečne, da bi se mogle otresti te pri nas nepotrebne golazni. Med te nesrečne občine spada tudi občina Moščenice, kjer napenjajo sedaj Italijani vse strune, da bi se obdržali na površini. Kakor pa vse kaže in če se bo od vladne strani le nekoliko pravično postopalo, odzvonilo je tudi to pot v tej občini tem privrاندanim polentarijem za vedno. Kakor je bilo že omenjeno v »Slovenskem Narodu« z dne 7. marca, poskusili so imenovati v občinski seji, ki je bila sklicana 2. marca t. l., častne občane, kateri so vsi od prvega do zadnjega v Istri dobro poznani, kakor naši največji nasprotniki. Ker je pa brvatsko ljudstvo preprečilo 2. marca imenovanje, je sklicala kalabreška uprava sejo s istim dnevnim redom na dan 16. marca. A zopet se je zgodilo, kakor pri seji 2. marca in italijanski renegati so morali zopet teči brez imenovanja častnih polentarskih bratcev. Seja je bila kratka ali burna. 6 hrvatskih zastopnikov je obstruiralo in preprečilo sploh vsako daljno debato. Občinstvo na galeriji je naprenehoma kričalo, da oni kot občinarji ne potrebujejo nobenega častnega občana, da ne bodo plačevali občinskih doklad za prehranitev italijanskih gladuhov. Želeti bi pač bilo, da bi bilo naše ljudstvo povsodi tako zavedno kakor v naših prekrasnih Moščenicah.

— **Arretiran je bil v Trstu 20. letni krojač Emanuel C.** iz Ljubljane, ker je neki kuharici ukradel 70 K.

— **Nasilen tat.** Včeraj okoli 3. popoldne je prišel v stanovanje obče-spoštovanega šentjakobskega župnika, gospoda prelata Rozmana neki nepoklican gost in začel v prvi sobi odpirati mizne predale. Ko je gospod prelat, ki je bil takrat v spalni sobi, ropot začutil, je šel takoj pogledat, kaj da je. Opazivši neznanca, je hotel zakleniti vrata in poklicati pomoč. V tem trenutku je lopov začel nekaj mrmrati, nakar je gospod prelat od vrat odstopil. Lopov je tako nemoten odšel ter ukradel za 11 K kolkov po kroni in za 1 K poštnih znamk po 10 vin. Mestna policija neznanca zasleduje.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj se je odločilo o južnega kolodvora v Amerko 60 Hrvatov, 45 Slovencev in 70 Macedoncev. V Heb je šlo 90, v Beljak 60, v Scheibbs 40, na Tirolsko pa 45 Hrvatov. — V soboto je šlo v Ameriko 40 Hrvatov in 15 Slovencev. V Heb je šlo 60 Macedoncev in 40 Hrvatov, v Inomost jih je šlo 25, v Meran 17, v Bad-Gastein 25, v Lino 25, v Beljak 19, v Ljubno pa 17. Na Dunaj je šlo 40, v Kočevje pa 25 Lahov.

— **Izgrajljeno in najdeno reči.** Zasebnica Marjeta Kogovakova je izgubila črno denarnico, v kateri je imela do 14 K denarja. — Pismonoša Josef Banderl je našel denarnico s sredjo vsoto denarja in jo oddal na magistratu.

• **Najnovejšo novice.** Španski kralj je bolan. Na vrata se mu je napravila bula, a zdravniki sodijo, da

sapade očetovi bolezni, zato se mu naslednik najbrže določi, še preden se mu rodi otrok.

— **Vsled snežnih zametov** je ustavljen promet na železnici čez Arlberg na Tirolskem. Tudi v dolini Ampezo so silni zameti.

— **Nesreča na železnici.** V Bernauvu je padel iz Stettina došli tovorni vlak v reko Parke. Strojvodja in kurjač sta ubita. V treh vozovih so bili dragoceni konji. Vse blago je uničeno.

Telefonska in brzojavna poročila.

Fibnica 26. marca. Dr. Šustersič in Jaklič sta včeraj priredila tu shod. Doživela sta velik poraz. Govoril je dr. Šustersič, ki je samo hvalil seba in poviševal delovanje klerikalnih poslancv. Jaklič si ni upal govoriti, ker je vedel, da je večina na shodu navzočih proti njegovi kandidaturi. In res se je izrekla večina zborovalcev, ki jih je bilo okoli 400, proti njemu in se izjavila za kaplana Škubica kot kandidata.

Št. Peter na Krasu 26. marca. Dne 24. t. m. se je vršil tušaj shod, ki ga je sklical zaradi svoje malomarnosti in nedelavnosti prosluli bivši notranski poslanec Nace Žitnik. Bilo je navzočih kak h 500 oseb, med temi polovico neodvisnih narodnih in naprednih. Govorila sta dr. Žitnik in dr. Šustersič. Kmetje so se iz njiju n rca delati in obesli Šustersiču pram k Čefandura. Strah pred neodvisni mi volici je bil tako velik, da sta Šustersič in Žitnik zahtevala orožnike za spremstvo na kolodvor.

Trbovlje 26. marca. Na nedeljskem shodu knetske zveze je klerikalni kandidat dr. Benkovič popolnoma pogorel. Zborovalcev je bilo okrog tri sto. Med temi jih je bilo tri četrtine proti Benkoviču. Za nastop Benkovčev je bil jako smešen Nastal je vihar; glišalo se je med drugim: Žindra, Šustersičev „Lerpob“ in drugi delikatai izrazi. Vsled celo uro trajajočega velkanskega nemira je bil predsednik kaplan Lončarič primoran, javno društveno zborovanje zaključiti. S tem je klerikalni stranki v naši dolini za vedno odklenkalo. Ljudski glas je govoril: naš kandat je in ostane Roš. Tega ne preprečijo niti ljubljanski misijonarji, ki delujejo v tem kritičnem času v naši župniji. Čast našm vrim kmetom in delavcem, ki so vkljub naslni agitaciji duhovnikov raz prižnice stali kot en mož na naši strani.

Trboveljski narodnjaki. Dunaj 26. marca. Ogrski ministri pridejo na Dunaj 7. aprila. 8. aprila se prično znova pogodbeni prganjanja.

Sofija 26. marca. Ministrstvo za notranje posle je podrejenim oblastvom ukazalo, naj gredo čim najbolj na roko beguncem iz Rumunske. Med begunci je tudi mnogo bolgarskih delavcev, ki prpovedujejo, da so roparski kmetje oplenili tudi več bolgarskih naselb n

Sofija 26. marca. Begunci iz Rumunske prihajajo v velikem številu preko meje Bolgarske oblasti jim ne delajo noben h zaprek. Dasi je Židom prepovedano se naseljevati na Bolgarskem, vendar je bolgarska vlada oblastvom z-povedala, da ne smejo delati nobenih neprih k zidovskim beguncom. O donavsem obrežju gori več rumunskih vasi

Varšava 26. marca. V jno sodišče je zopet obsedlo tri osebe na smrt. Imena dotičnih oseb niso znana. Eksekucija se je takoj izvršila.

Bukarešt 26. marca. Kmeti ako gibanje se je razširilo že po vsi Rumunski. Kmetje se zbirajo v velikih četah in se vale proti mestom. Vojstvo večinoma simpatizuje s kmeti. Pod zastavo poklicani rezervisti se nočejo pokoriti ukazom, pred vsem pa nočejo rabiti orožja.

Prva domača slovenska pivovarna G. AUER-jevih dedičev

Ustanovljena leta 1854.

v Ljubljani, Wolfovo ulice šte. 12

4012 59 Številka telefona 210.

prporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

Lep otroški voziček

se zaradi preselitve takoj proda.
Vpraša naj se v novi pehotni vojašnici (27.), poslopje za podčastnike, II. nadstr., vrata 60 61. 996-8

Pred ponare se hrani z vzorcem in znamko.

Sol za želodec

Julija Schaumanna
dečelnega lekarnarja v Stockeravi. 220-5

Mnogo let že izpricano dietetično sredstvo za pospeševanje prebavljanja. Odstranjuje takoj želodčno kislino. Neprekošno za uravnanje in ohranjanje dobrega prebavljanja. Dobiva se v vseh renom. lekarnah avstr.-ogrsko države. Cena 1 škatljice K 175. Razpošilja se po poštnem povzetju. Glavna zaloga: deželna lekarna JULIJA SCHAUMANNA v Stockeravi.

Orožn. stražmojster

v pokoju, Simon Boncelj iz Lesca. izšče 61-7
primerne službe.

Ustanovljeno leta 1842.
ČRKOSLIKARJA, SLIKARJA
NAPISOV IN QRBOV 1897
BRATA EBERL
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6.
Igriške ulice št. 6.
Telefon št. 154.

Sprejema savarovanja Slovenskega kraljeva po najraznovrstnejših kombinacijah pod take ugodne pogoje, da nobena druga zavarovalnica Zlati je ugodno zavarovanje na dolivajo in smrti s manjšajimi se vplačili.
Vask član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“
vzajemne zavarovalna banka v Pragi.
Rez. fond: 34.788.837-76 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 87.176.363-76 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z varnostno slovensko-narodno upravo.
Generalni zastop v Ljubljani, čigar imenja so v lastni bančni hiši.

Savaruje postopno in premijsno proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škodo conje takoj in najhitreje. Ukliva najboljši sloves, kadar postaje. Dovoljuje in čestno določa indene podpore v narodne in občinske namene.

!! Največji uspeh novega časa !!
je znameniti 3678-31
MINLOS^{ov} PRALNI PRAŠEK
Daje bleščečo belo perilo popolnoma brez duha in varuje platino izredno. Rabi se brez mila, sode ali drugih pridakov. Pristen samo v originalnih zavitek z gorenjo varstveno znamko.
Zavitek z 250 grami 16 vinarjev
" s 500 " 30 "
" z 1 kilo 56 "
Noben zavitek brez gorenje varstvene znamke ni moj izdelek in ste z njim v nevarnosti, da si pokvarite perilo. Dobiva se v vseh drogerijah in prodajalnah s kolonialnim blagom in milom.
Na debelo:
L. Minlos,
Dunaj L, Mölkerbastei 3.

Meblovani sobi!
Dve skupni skoraj nanovo opremljeni sobi s porabo klavirja se odda v bližini frančiškanske cerkve.
Daje se išče kaka majhna že vpeljana
trgovina.
Ponudbe pod „A. D.“ na upravn. „Slov. Naroda“. 999-3

Važno za zasebnike!
Dovoljujem si svoje častite odjemalce in slavno občinstvo mesta Ljubljane vladno opozarjati, da pošiljam prijubljeno . . .

mengeško
.: dvojno-marčno .:
in bavarsko pivo
(zadnje je temno) v zabojih po 25 politrskih steklenic s patentnim ali probkovim zatvorom, zaboj po
K 4-50
razen nedelj in praznikov, vsak dan na dom. Prijazna naročila sprejemajo se v moji trgovini, **Špitalske ulice št. 9** (tudi telefonično, št. telefona 138). Proseč mnogobrojnih naročil beležim z odličnim spoštovanjem 971-2
J. Buzzolini
izdelovatelj salam in kranjskih klobas na par in trgovec z jestevinami.
Obenem priporočam svojo veliko zalogo velikonočnih gneti praške, graške in domače kakovosti po najnižjih cenah.

Samo teden dni od 25. do 30. marca
prodajam velik oddetek 1015-2
moških oblek
po 7 fl., ki so preje stale po 20 fl.,
deške obleke
po 3 fl., ki so preje stale po 8 fl.,
otroške obleke
po 1'50 fl., ki so preje stale po 3 fl.
Največja izbira moške in damske konfekcije.
O. Bernatovič, Angleško skladišče oblek v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5.

F. M. NETSCHEK
c. kr. dvorni dobivatelj
„Pri veliki tovarni“
Rastjeva cesta 3 LJUBLJANA Sv. Petra cesta 37
priporoča svojo ravno kar došlo velikansko
zalogo spomladanske konfekcije
za gospode, dame, dečke in deklice.
Najnižje cene. Postrežba solidna.
906-6 A. LUKIČ, poslovodkinja.

R. Kirbisch, slaščičarna v Ljubljani
na Kongresnem trgu šte. 8
priporoča
za Veliko noč bogato izbrano zalogo
pirhov, velikonočnih zajcev, atrap in različnih bonbonjer, dalje vsak dan sveže pince, tituli, orehove, mandjeve in rozinove potice, prežce, šartelj, torte, najfinejše pecivo in bonbone.
998-2
Zunanja naročila točno.

LJUBLJANA Prešernove ulice 9. **GRIČAR & MEJAČ** LJUBLJANA Prešernove ulice 9.
vljudno naznanjata, da je zaloga za spomladansko sezono tako v oblekah za gospode in dečke kakor v konfekciji za dame popolna in se priporočata za prav obilen poset, zagotavljajoč točno in solidno postrežbo.
915-4

F. P. VIDIC & Komp. Ljubljana
opekarna in tovarna peči, ponudijo vsako poljubno množino patentiranih
zarezanih strešnikov
„Sistem MARZOLA“ (Strangfalzzleget) „Sistem MARZOLA“
Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.
Najilicnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno kritje.
Vsaki strešnik se zamore na loto pribiti ali pa z žico privezati, kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru in burji.
Vzorce in prospekte pošljemo na željo brezplačno. Takojanja in najzanesljivejša postrežba.
706-8